

Schade en schande

Op 10 november 2012 werd een straatnaambord onthuld ter herinnering aan Wiel Gubbels. Deze Nederweeter dienstplichtige was sinds 1950 vermist bij oorlogshandelingen in voormalig Nederlands-Indië. Daar gesneuvelde militairen hebben eerder een straatnaam gekregen, maar Gubbels (die 'slechts' vermist was) niet. Sommigen spraken schande over de ommissie. Bij de rehabilitatie gaf het gemeentebestuur toe dat de familie onrecht was aangedaan.

Met het aantrekken van het boetekleed door de gemeente kreeg Wiel Gubbels alsnog de eer die hem toe komt. Toch is hij niet de enige militair uit Nederweert die in het vergeetboek is geraakt. In hun midden is er zelfs een die ooit de allerhoogste Nederlandse militaire onderscheiding heeft gekregen, de Militaire Willems-Orde. Die onderscheiding, ingesteld door Koning Willem I, wordt hoogst zelden toegekend. Momenteel kent Nederland slechts zes dragers ervan, waaronder Albert Hoeben uit Stramproy en Afghanistan-veteraan Marco Kroon.

Een van de allereerste dragers van de Orde was Nederweertenaar Jan Francis Schade (1796-1869), geboren in Amsterdam. Op 16-jarige leeftijd had hij zich als vrijwilliger gemeld bij het leger van Napoleon. Hij werd soldaat in het 131^e Ligne-Regiment. Dit regiment was gelegerd in Walcheren, waar Schade verbleef met onder andere de Nederweertenaren Henry van de Manacker en Pierre van Goor. Dat waren twee naar Walcheren verbannen ontduikers van de dienstplicht. In 1814 deserteerde Schade bij de Fransen en trad hij in dienst van het 10e Bataljon Jagers van het Hollandse leger. Hij viel niet alleen op door zijn jonge leeftijd maar ook door zijn kwaliteiten. In april 1815, amper 19 jaar oud, werd hij al tot korporaal bevorderd. Tijdens de beroemde Slag bij Waterloo in juni 1815 streed hij aan geallieerde zijde, tégen zijn voormalige Franse dienstmakkers. Het relaas van zijn heldendaden op het slagveld is niet bewaard gebleven. De uitreiking van de Militaire Willems-Orde aan Schade (bij Koninklijk Besluit van 17 augustus 1815) moet gezien worden als bewijs van zijn uitzonderlijke prestaties.

In november 2012 werd er alsnog een straat vernoemd naar Wiel Gubbels, vermist en omgekomen in voormalig Nederlands-Indië.
Foto: website gemeente Nederweert.

Na Napoleon's debacle bij Waterloo bleef Schade in het Hollandse leger, waar hij in 1817 werd bevorderd tot sergeant. In 1820 verliet hij de militaire dienst en na omzwervingen (o.a. Maastricht) belandde hij in Nederweert. Misschien was dat een gevolg van zijn vroegere kameraadschap met Nederweertenaren op Walcheren. Na het overlijden van zijn eerste echtgenote trouwde hij in 1854 met Elisabeth Wullems. Het gezin, dat vier kinderen telde, woonde in Boeket aan de Heijsterstraat. Schade was rentenier; als hij zijn beroep moest opgeven dan liet hij niet zonder trots opschrijven: "Ridder der Militaire Willems-Orde". In 1848 raakte Schade verwikkeld in een jarenlange discussie met het gemeentebestuur van Nederweert en het Rijk. Het dispuut ging over de uitbetaling van zijn legerpensioen, die was stopgezet omdat zijn naam op een lijst leek te ontbreken. In 1853 moest de overheid tot haar schande bekenen dat zij een administratieve vergissing had gemaakt en werd Schade door tussenkomst van het gemeentebestuur alsnog in zijn rechten hersteld. Nu nog een straatnaam...

Alfons Bruekers